

Podmínky řízení

Žalovaný, který v řízení uplatní vzájemný návrh, je poplatníkem soudního poplatku za řízení, jehož výše je stejná jako v případě, kdyby takový návrh podal samostatně. Vzhledem k tomu je třeba ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) zákona o soudních poplatcích vykládat tak, že se nevztahuje jen na samostatně podané žaloby či jiné návrhy na zahájení řízení, ale i na případy, kdy dojde k vyloučení vzájemného návrhu k samostatnému řízení podle § 97 odst. 1 o.s.ř.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 25 Cdo 2855/2013, ze dne 22.1.2015)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobkyně Mgr. J. V., zastoupené JUDr. J.Č., advokátem se sídlem v N.H., proti žalovanému RNDr. M. V., o náhradu škody, vedené u Okresního soudu ve Vsetíně pod sp. zn. 8 C 72/2012, o dovolání žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 5. 2013, č. j. 8 Co 396/2013-121, tak, že řízení o dovolání proti výroku usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 5. 2013, č. j. 8 Co 396/2013-121, jímž bylo rozhodnuto o námitce podjatosti soudců Okresního soudu ve Vsetíně, se zastavuje. Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 10. 5. 2013, č. j. 8 Co 396/2013-121, s výjimkou výroku o námitce podjatosti, a usnesení Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 21. 2. 2013, č. j. 8 C 72/2012-101, se zrušují a věc se vrací okresnímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

U Okresního soudu ve Vsetíně je pod sp. zn. 10 C 81/2001 vedeno řízení o vypořádání společného jmění účastníků řízení, v jehož průběhu byl vzájemný návrh žalované, kterým vůči žalobci uplatňovala nárok na náhradu škody, vyloučen k samostatnému řízení. To bylo usnesením ze dne 21. 2. 2013, č. j. 8 C 72/2012-101, zastaveno, neboť žalobkyně (v původním řízení žalovaná) nezaplatila v soudem stanovené lhůtě soudní poplatek.

K odvolání žalobkyně a jí vznesené námitce podjatosti soudců Okresního soudu ve Vsetíně Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 10. 5. 2013, č. j. 8 Co 396/2013-121, rozhodl, že soudci JUDr. N.J. a Mgr. P.P. nejsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, usnesení soudu prvního stupně potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Podle odvolacího soudu je nárok žalobkyně na náhradu škody vůči žalovanému, který v pozici žalované uplatnila v řízení o vypořádání společného jmění, vzájemným návrhem, nikoli kompenzační námitkou, jak ostatně uvedl i Krajský soud v Ostravě v rozsudku ze dne 2. 11. 2012, č. j. 8 Co 468/2012-2780. Protože byl vzhledem k odlišnému předmětu řízení vyloučen k samostatnému projednání, podléhá poplatkové povinnosti podle § 4 odst. 1 písm. a) a i) a § 7 odst. 1 zákona č. [549/1991](#) Sb., o soudních poplatcích (dále též jen „zákon o soudních poplatcích“), a při neuhrazení soudního poplatku v soudem stanovené lhůtě za situace, kdy soud prvního stupně ještě nezačal jednat o věci samé [§ 9 odst. 4 písm. a) zákona o soudních poplatcích], musí být řízení zastaveno.

Proti usnesení odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání, jehož přípustnost dovozuje z § 237 o.s.ř. a zdůvodňuje ho nesprávným právním posouzením věci (§ 241a odst. 1 o.s.ř.). Odvolací soud nijak nezduodnil „vyloučení pochybností o nezávislosti soudců“, měl posoudit pochybnost o nepodjatosti a nikoli používat „vžité poučky o subjektivním vnímání účastníka řízení“. Namítá také, že spor o vypořádání společného jmění manželů byl rozdělen uměle na základě soudní libovůle, čímž došlo k nově vytvořenému nároku na náhradu škody. Správně měla být věc posouzena s odkazem na původní

řízení, rozdělením sporu o společné jmění manželů do dvou částí nedochází k zahájení řízení nového. Odvolací soud tedy neměl důvod k potvrzení rozhodnutí o zastavení řízení s „plytkým argumentem“, že o žalobě nezačal soud dosud jednat a že se proto neuplatní ustanovení § 9 odst. 4 písm. a) zákona o soudních poplatcích. Navrhla proto, aby byla usnesení odvolacího soudu i soudu prvního stupně zrušena.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o.s.ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, osobou oprávněnou – účastnicí řízení (§ 240 odst. 1 o.s.ř.), zastoupenou advokátem (§ 241 odst. 1 a 4 o.s.ř.), dospěl k závěru, že dovolání v části, v níž je napadáno rozhodnutí o námitce podjatosti soudců soudu prvního stupně, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž právní řád nepřipouští opravné prostředky. Ve zbývající části je pak dovolání přípustné podle ustanovení § 237 o.s.ř. k řešení otázky zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku v procesních souvislostech, které dosud nebyly dovolacím soudem řešeny. Dovolání je důvodné.

Podle § 16 odst. 1 o.s.ř. o tom, zda je soudce nebo přisedící vyloučen, rozhodne nadřízený soud v senátě. O vyloučení soudců Nejvyššího soudu rozhodne jiný senát téhož soudu.

Pojem „nadřízený soud“, je-li použit občanským soudním řádem například k určení věcné příslušnosti soudu, vychází z organizačních vztahů uvnitř soustavy soudů, nikoli ze vztahů instančních (srov. stanovisko pléna Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 1996, Plsn 1/96, publikované pod č. 48/1996 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek), a nelze jej tedy zaměňovat s pojmem „odvolací soud“. Rozhoduje-li krajský soud o vyloučení soudců okresního soudu, není ani takové rozhodnutí rozhodnutím odvolacího soudu; jeho vydání ostatně nepředchází žádné rozhodnutí soudu prvního stupně, které by bylo možné napadnout odvoláním (srov. též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 1997, sp. zn. 2 Cdon 30/97, publikované v časopise Soudní judikatura číslo 14, ročník 1997, pod číslem 112).

Funkční příslušnost soudu pro projednání dovolání proti takovému rozhodnutí občanský soudní řád, na rozdíl od příslušnosti k projednání dovolání proti rozhodnutí odvolacího soudu (§ 10a o.s.ř.), neupravuje. Jelikož nedostatek funkční příslušnosti je neodstranitelným nedostatkem podmínky řízení, Nejvyšší soud řízení o dovolání proti napadenému usnesení v této části podle ustanovení § 243b a § 104 odst. 1 o.s.ř. zastavil.

Nesprávné právní posouzení věci, které dovolatelka uplatňuje jako důvod dovolání ve vztahu k potvrzujícímu výroku o zastavení řízení (§ 241a odst. 1 o.s.ř.), může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

Podle § 97 odst. 1 o.s.ř. žalovaný může za řízení uplatnit svá práva proti žalobci i vzájemným návrhem. Podle odstavce druhého téhož ustanovení vzájemný návrh může soud vyloučit k samostatnému řízení, jestliže by tu nebyly podmínky pro spojení věcí.

Podle § 112 odst. 1 o.s.ř. v zájmu hospodárnosti řízení může soud spojit ke společnému řízení věci, které byly u něho zahájeny a skutkově spolu souvisí nebo se týkají týchž účastníků.

Dovoláním uplatněné námitky proti rozhodnutí o vyloučení nároku žalobkyně na náhradu škody proti žalovanému do samostatného řízení leží mimo dovolací přezkum v této věci, neboť nesměřují proti řešení otázky hmotného nebo procesního práva, na niž napadené rozhodnutí závisí (§ 237 o.s.ř.), nýbrž pouze zpochybňují správnost skutkových zjištění ohledně neexistence podmínek pro spojení věcí, nadto ve vztahu k procesnímu rozhodnutí, které není dovoláním napadeno. Dovolací soud se proto mohl zabývat pouze námitkou proti závěru odvolacího soudu o důvodu zastavení řízení ve vztahu k poplatkové povinnosti ve vyloučeném samostatném řízení.

Podle § 2 odst. 1 písm. c) zákona o soudních poplatcích poplatníky poplatku za řízení před soudem prvního stupně je žalovaný (žalovaní) uplatňující svá práva vzájemným návrhem.

Podle položky 1, bodu 2 přílohy zákona o soudních poplatcích, sazebníku poplatků, ze vzájemného návrhu žalovaného se platí poplatek tak, jako by byl tento návrh podáván samostatně.

Podle § 4 odst. 1 písm. a) zákona o soudních poplatcích jde-li o poplatek za řízení, vzniká poplatková povinnost podáním žaloby nebo jiného návrhu na zahájení řízení. Podle odst. 1 písm. i) téhož ustanovení poplatková povinnost vzniká v ostatních případech uložením povinnosti zaplatit poplatek v souvislosti s rozhodnutím soudu o věci samé.

Podle § 9 odst. 4 písm. a) zákona o soudních poplatcích pro nezaplacení poplatku soud řízení nezastaví, začal-li již jednat o věci samé. Podle odst. 6 věty první téhož ustanovení v případech uvedených v odstavci 4 rozhoduje soud o uložení povinnosti zaplatit poplatek spolu s rozhodnutím, jímž se řízení končí.

Z této úpravy vyplývá, že žalovaný, který v řízení uplatní vzájemný návrh, je poplatníkem soudního poplatku za řízení, jehož výše je stejná jako v případě, kdyby takový návrh podal samostatně. Vzhledem k tomu je třeba ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) zákona o soudních poplatcích vykládat tak, že se nevztahuje jen na samostatně podané žaloby či jiné návrhy na zahájení řízení, ale i na případy, kdy dojde k vyloučení vzájemného návrhu k samostatnému řízení podle § 97 odst. 1 o.s.ř. Nelze ovšem přehlédnout, že v projednávané věci již soud začal jednat, neboť o návrhu dovolatelky ve věci samé ještě v původním řízení rozhodl Okresní soud ve Vsetíně doplňujícím rozsudkem ze dne 2. 8. 2012, č. j. 10 C 81/2001-2760, který byl rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 2. 11. 2012, č. j. 8 Co 468/2012-2780, zrušen a věc byla vrácena zpět soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Je tedy zřejmé, že bez ohledu na to, že předmětný návrh byl vyloučen k samostatnému řízení později, a bez ohledu na výši soudního poplatku, dopadá na danou procesní situaci ustanovení § 9 odst. 4 písm. a) a odst. 6 zákona o soudních poplatcích.

Není proto správný závěr odvolacího soudu, jímž odůvodnil výrok o zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku; nelze totiž dovést, že soud prvního stupně ještě nezačal jednat o věci samé v situaci, kdy vzájemný návrh byl vyloučen k samostatnému řízení poté, co o nárocích jím uplatněných věcně rozhodl soud prvního stupně a odvolací soud jeho rozhodnutí zrušil. Nejvyšší soud proto usnesení odvolacího soudu ve výroku o zastavení řízení a v závislém výroku o náhradě nákladů řízení zrušil (§ 243e odst. 1 o.s.ř.); jelikož důvody, pro které bylo zrušeno usnesení odvolacího soudu, platí i na usnesení soudu prvního stupně, Nejvyšší soud zrušil i toto usnesení a vrátil věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 věta druhá o.s.ř.).

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)

- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)